

L'escriptura en *kanji*

Albert Nolla i Cabellos

PID_00155478

Universitat Oberta
de Catalunya

www.uoc.edu

Índex

Introducció	5
Objectius	6
1. Els caràcters xinesos o <i>kanji</i>	7
1.1. Què és un <i>kanji</i> ?	7
1.2. Quants <i>kanji</i> hi ha?	9
2. Evolució històrica dels caràcters xinesos	11
2.1. El naixement dels caràcters xinesos i el desenvolupament dels diferents estils.....	11
2.2. La introducció dels caràcters xinesos al Japó	14
2.3. Els primers textos “japonesos”: el <i>Kojiki</i> , el <i>Nihon-shoki</i> i el <i>Man'yōshū</i>	15
2.4. El procés d'adaptació dels caràcters xinesos a la llengua japonesa.....	17
2.5. Del japonès antic al japonès modern	18
2.6. Les reformes lingüístiques	19
3. Tipus de <i>kanji</i>	21
3.1. Els pictogrames	21
3.2. Els ideogrames simples	22
3.3. Els ideogrames compostos.....	22
3.4. Els caràcters foneticoideogràfics	23
3.5. Els caràcters derivats	24
3.6. Els préstecs fonètics	24
3.7. Els <i>okuji</i>	25
4. L'estudi dels <i>kanji</i>	26
4.1. Els traços	26
4.1.1. Els tipus de traços.....	26
4.1.2. L'ordre i el nombre de traços	29
4.2. Els radicals	31
4.3. Les lectures.....	34
4.3.1. L' <i>on-yomi</i>	35
4.3.2. El <i>kun-yomi</i>	36
4.3.3. Les lectures irregulars	37
4.4. La capacitat morfològica dels <i>kanji</i>	38
4.5. Com es troba un <i>kanji</i> al diccionari.....	39
Resum	41
Bibliografia	42

Introducció

En aquest mòdul ens centrarem en l'estudi dels *kanji* i en el seu funcionament dins el sistema d'escriptura japonès.

El mòdul està dividit en quatre grans apartats. En el primer ("Els caràcters xinesos o *kanji*") definirem què és un *kanji* i veurem que, contràriament a certes creences generalitzades, no tots els caràcters xinesos són pictogrames i ideogrames. En aquest primer apartat també veurem el nombre de *kanji* que es consideren necessaris per a poder llegir i escriure en japonès.

En el segon apartat del mòdul repassarem l'evolució històrica dels *kanji*, centrant-nos en el naixement i el desenvolupament dels diferents estils a la Xina, i sobretot, en la seva adaptació a la llengua japonesa, des del segle v dC fins als nostres dies.

En el tercer apartat del mòdul passarem a analitzar els diferents tipus de *kanji*.

En el quart i últim apartat veurem, d'una banda, els diferents elements que conformen un *kanji* (traços, radicals i lectures), i de l'altra, la manera com s'ha de buscar un *kanji* en un diccionari.

Objectius

Amb l'estudi d'aquest mòdul, els estudiants assolireu els objectius següents:

1. Entendre què és un *kanji* i comprendre'n el funcionament dins el sistema d'escriptura japonès.
2. Veure l'evolució històrica dels caràcters xinesos i entendre les peculiaritats amb què es va produir el seu pas cap al Japó.
3. Conèixer les diferents tipologies de *kanji* existents.
4. Adquirir les nocions bàsiques relatives als elements que formen els *kanji* (traços, radicals i lectures) i que ens ajudaran en el moment d'estudiar-los.
5. Tenir una idea general de com s'utilitza un diccionari de *kanji*.

1. Els caràcters xinesos o *kanji*

El sistema d'escriptura japonès es basa en l'anomenat *kanji kana majiri* (漢字仮名交じり), és a dir, en la combinació dels caràcters d'origen xinès o *kanji* (漢字) amb un sistema de dos sil·labaris de creació japonesa, anomenats *hiragana* i *katakana*. Aquesta solució fa que el Japó se situï en una posició idealment intermèdia entre aquells països que tot i haver adoptat el sistema d'escriptura basat en els caràcters xinesos l'han acabat abandonant (com ara Corea i el Vietnam) i aquells que continuen utilitzant-lo exclusivament (com ara la Xina i Taiwan).

En aquest mòdul ens fixarem específicament en els caràcters xinesos o *kanji*, als quals ens referirem indistintament amb aquestes dues denominacions. La tria d'aquestes dues denominacions i no d'unes altres és conscient, i té com a objectiu no alimentar idees esteses entre el públic general en el sentit de considerar els caràcters xinesos com a pictogrames, ideogrames, logogrames, etc.

Tal com veurem al llarg del mòdul, és cert que una part dels caràcters xinesos en ús avui dia són pictogrames (caràcters figuratius o simbòlics que comuniquen el contingut d'un missatge o descriuen objectes físics sense referir-se a la seva forma lingüística) o ideogrames (caràcters que transmeten idees i no pas paraules), però la majoria són compostos creats a partir d'aquestes dues categories i tenen tant un valor semàntic com un valor fonètic. És per això, doncs, que evitarem parlar d'ideogrames o d'escriptura ideogràfica per no caure en generalitzacions que poden induir a error, i que optarem per utilitzar les denominacions *caràcters xinesos* o *kanji*.

1.1. Què és un *kanji*?

Els *kanji* són els caràcters xinesos que s'utilitzen al Japó i a la Xina, i que en el passat també s'han utilitzat en altres àrees d'influència de la cultura xinesa, com ara Corea i el Vietnam. La paraula *kanji* (漢字), que és la versió japonesa de la denominació xinesa *hanzi*, vol dir literalment 'caràcters de l'època Han', que és un període històric xinès comprès entre els anys 206 aC i 220 dC.

Sovint trobem definicions que afirmen que els *kanji* o caràcters xinesos són pictogrames o ideogrames perquè cada caràcter representa un objecte o una idea. Cal dir, però, que aquestes definicions es basen en una concepció massa simplista del que s'amaga darrere els *kanji*.

Vegeu més detalls sobre el *kanji kana majiri* en el mòdul "Introducció al sistema d'escriptura japonès" d'aquesta assignatura.

Sistemes d'escriptura a Corea i al Vietnam

A Corea els caràcters xinesos han estat substituïts per un sistema fonètic alfabètic anomenat *hangul*, mentre que al Vietnam han estat suplantats per l'alfabet llatí.

Alguns *kanji* (sobretot els més antics) sí que es poden considerar pictogrames o ideogrames perfectes en la mesura que un sol caràcter o grafia simbolitza un sol objecte o una sola idea i, per extensió, el so que s'associa a aquest objecte o idea. Per exemple, el caràcter “一” representa un concepte que en català es pronuncia *u*, en xinès estàndard *yi* i en japonès *ichi*, *itsu* o *hitotsu*. Per la seva banda, el caràcter 山 representa la idea que en català s'expressa com a *muntanya*, en xinès com a *shan* i en japonès com a *san* o *yama*.

No obstant això, és equivocat pensar que tots els caràcters xinesos o *kanji* són ideogrames o pictogrames. De fet, originàriament sí que ho eren, ja que en xinès antic totes les paraules eren monosil·làbiques, de manera que un sol caràcter era capaç de representar tant el significat com el so d'una paraula sencera. Amb el temps, però, la necessitat de representar objectes o idees cada cop més complexos va fer imprescindible la creació de caràcters nous, que van seguir processos diferents, basats sovint en la fonètica. D'aquesta manera, la correspondència perfecta entre un caràcter i una paraula es va afeblir i bona part dels caràcters de nova creació van deixar de ser pictogrames o ideogrames.

Els canvis patits per l'escritura ideogràfica són lògics si tenim en compte la relació que els diferents sistemes d'escritura mantenen amb el món que representen. L'escritura alfabètica, per exemple, és un sistema obert i capaç de reproduir sense problema qualsevol acte de parla recurrent a un conjunt de grafies que només tenen valor fonètic (les lletres). L'escritura ideogràfica, en canvi, estableix una relació directa entre un ideograma determinat i el seu referent real, de manera que és un sistema tancat, amb unes grafies limitades i incapaç d'ampliar-se si no s'augmenta el nombre d'ideogrames. Per tant, cada cop que s'ha d'expressar una cosa o una paraula nova cal escollir o inventar un signe nou. Això comporta, evidentment, una proliferació indiscriminada de caràcters, de manera que el sistema és cada cop més complex i difícil de gestionar. De fet, és per això que al llarg de la història de l'escritura basada en els caràcters xinesos sovint ha calgut simplificar, reduir i estandarditzar el nombre de caràcters en ús.

A més, cal tenir en compte que el sistema d'escritura ideogràfica ha de representar una realitat molt àmplia i canviant amb un nombre limitat de caràcters. Així, a banda de la creació indiscriminada de caràcters, també és lògic aprofitar el recurs d'utilitzar, en la mesura del possible, signes existents per a significats nous. Per exemple, el caràcter 樂 té el significat original de 'música', però amb el temps aquest sentit s'ha anat ampliant i avui dia també vol dir 'fàcil' i 'divertit'. Aquesta pràctica d'anar associant diversos significats a un mateix *kanji* afecta directament la transparència semàntica dels caràcters i fa que la relació entre el caràcter i el significat original es vagi difuminant.

Així, doncs, si bé una part dels caràcters en ús actualment tant a la Xina com al Japó són pictogrames i ideogrames, la majoria pertanyen a altres tipologies i s'han format a partir d'altres processos no tan senzills.

Analitzarem les diverses tipologies de *kanji* en l'apartat 3 d'aquest mòdul.

Un cop aclarit que tots els *kanji* no són per sistema ideogrames o pictogrames, ens centrarem en l'ús que se'n fa avui dia al Japó. Com hem vist, les característiques principals de l'ús dels *kanji* dins el sistema d'escritura japonès són les següents:

- 1) s'utilitzen en combinació amb un sistema d'escritura fonètica consistent en dos sil·labaris, el *hiragana* i el *katakana*, i
- 2) poden tenir dos tipus de lectures, conegudes com a *on-yomi* (lectures d'origen xinès, utilitzades sobretot en els compostos) i *kun-yomi* (lectures japoneses).

Vegeu les característiques principals de l'ús dels *kanji* en el mòdul "Introducció al sistema d'escritura japonès" d'aquesta assignatura.

Els detalls referents a les diferents lectures i al funcionament dels *kanji* en combinació amb els *kana* s'analitzaran més endavant. No obstant això, és fàcil imaginar que aquests diversos condicionants entorn dels *kanji* conformen un sistema d'escritura altament complex que requereix força anys d'estudi, no tan sols als estrangers que s'aventuren a estudiar-lo, sinó també als mateixos japonesos.

La combinació dels *kanji* amb els *kana* s'explicarà en el subapartat 4.3 d'aquest mòdul.

1.2. Quants *kanji* hi ha?

El diccionari japonès que recull el major nombre de *kanji* és el *Dai Kanwa Jiten* (大漢和辞典, 1959), més conegut com a Morohashi (諸橋) pel nom del seu autor, que inclou un total de 49.964 caràcters. Els diccionaris de *kanji* adreçats als usuaris japonesos normalment contenen al voltant de 7.000 caràcters. *El Japanese-English character dictionary*, d'A. N. Nelson, utilitzat per la majoria d'estudiants occidentals de llengua japonesa, en recull 5.446.

Sigui com sigui, cal tenir present que el fet que un caràcter existeixi no vol dir necessàriament que s'utilitzi. En realitat, només una petita part dels caràcters existents es troba en les publicacions més habituals (diaris, revistes, textos oficials, llibres de text, etc.), que normalment es limiten a utilitzar els **1.945 caràcters** inclosos en la llista dels *jōyō kanji** (常用漢字), establerta pel Ministeri d'Educació japonès l'any 1981.

* '*kanji* d'ús comú'

També s'ha de tenir en compte que hi ha alguns *kanji* que són molt utilitzats, de manera que el coneixement d'un nombre relativament baix de *kanji* molt freqüents assegura una capacitat de lectura força elevada. De fet, d'una esta-

Tingueu present...

...que el Ministeri d'Educació japonès té previst reformar la llista oficial de *jōyō kanji* l'any 2010.

dística publicada l'any 1982 respecte a la quantitat de *kanji* utilitzats en diaris i revistes, es desprenen les xifres següents:

Percentatges d'ús dels *kanji* en diaris i revistes

500 *kanji* representen entre el 70% i el 80% del total
1.000 *kanji* representen al voltant del 90% del total
1.500 *kanji* representen al voltant del 95% del total
2.000 *kanji* representen al voltant del 98% del total
2.500 *kanji* representen al voltant del 99% del total

Quants *kanji* coneix un japonès?

El coneixement de *kanji* entre els japonesos adults varia molt segons el nivell d'educació que tinguin, però es calcula que de mitjana un adult coneix entre 2.500 i 3.500 caràcters.

Per tant, doncs, sembla evident que el coneixement dels mil primers *kanji* assegura una bona capacitat de lectura de la majoria de textos de caràcter públic i no especialitzat. En l'àmbit especialitzat, evidentment, els caràcters en ús superen de llarg els 1.945 de la llista oficial, i cada àmbit d'especialitat té una llista adjunta pròpia.

2. Evolució històrica dels caràcters xinesos

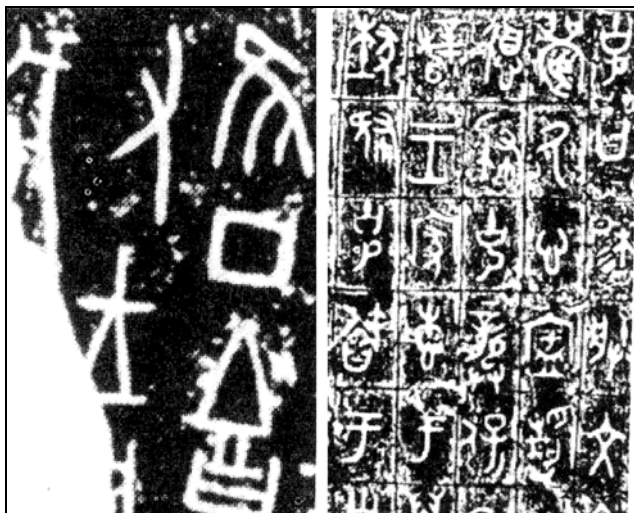
En aquest apartat descobrirem l'origen dels caràcters xinesos, com van evolucionar i de quina manera es van introduir al Japó. També veurem com es van adaptar a la llengua japonesa, quins canvis i quines reformes lingüístiques s'han fet fins a l'actualitat.

2.1. El naixement dels caràcters xinesos i el desenvolupament dels diferents estils

Segons alguns estudiosos, els primers rastres d'escritura a la Xina es remunten a les inscripcions trobades en la ceràmica roja de Yangshao, una cultura neolítica que va existir entre els anys 7000 i 5000 aC. Segons d'altres, l'autèntic inici de l'escritura xinesa es va produir entre els anys 1200 i 1050 aC, és a dir, al final de la dinastia Shang.

Les primeres mostres d'un sistema d'escritura plenament desenvolupat basat en el que actualment coneixem com a caràcters xinesos es troben en les **inscripcions oraculars fetes en closques de tortuga i en ossos d'animals** (甲骨文, *chia ku wen* en xinès, *kōkotsubun* en japonès) cap al final de la dinastia Shang (1600 aC - 1045 aC), és a dir, en el període entre els anys 1200 i 1050 aC.

Les closques i els ossos eren utilitzats pels xamans i els governants per a determinar assumptes polítics, i l'oracle es llegia a partir de les clivelles que s'hi feien en escalfar-los.

La imatge de l'esquerra és un exemple d'escritura en ossos i closques. La de la dreta correspon a les inscripcions fetes en bronzes.

Lectura recomanada

Per a una descripció més detallada del naixement dels caràcters xinesos, vegeu l'obra següent:

David Martínez Robles (2005). *L'escritura xinesa. Orígens i evolució dels caràcters xinesos*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.

Durant la dinastia Zhou occidental (1045 aC - 771 aC), i per tant de manera gairebé simultània a les inscripcions en ossos i closques, les inscripcions amb caràcters xinesos es van començar a fer en **vasos de bronze** (金文, *jin wen* en xinès, *kinbun* en japonès) i en **pedres** (石文, *shiwén* en xinès, *sekibun* en japonès). També es tracta d'inscripcions utilitzades en rituals religiosos i endevinatoris, si bé ja hi trobem caràcters més sistematitzats, més ben formats i més decoratius que els que es troben en les inscripcions en ossos i en closques de tortuga.

Durant la dinastia Zhou oriental (771 - 256 aC) es van desenvolupar nous estils d'escriure els caràcters, entre els quals destaca un estil decoratiu conegut amb el nom de “**gran segell**” (大篆, *da zhuan* en xinès, *daiten* en japonès), que es va convertir en l'estil més utilitzat durant aquest període.

Amb tot, la unificació de l'escritura xinesa es va dur a terme durant el regnat del primer emperador de la dinastia Qing (221 aC - 206 aC), en un estil basat en el perfeccionament de l'estil del gran segell i que es va anomenar del “**segell petit**” (小篆, *xiao zhuan* en xinès, *shōten* en japonès). Aquest estil del segell petit va passar a ser l'estil oficial de la dinastia Qing i, com veurem més endavant, encara té vigència avui dia pel que fa a la classificació tipològica dels caràcters.

El diccionari de Xu Shen

Xu Shen va utilitzar l'estil del segell petit per a fer el primer diccionari de caràcters xinesos (*Shuowen Jiezi*, 說文解字) l'any 121 dC.

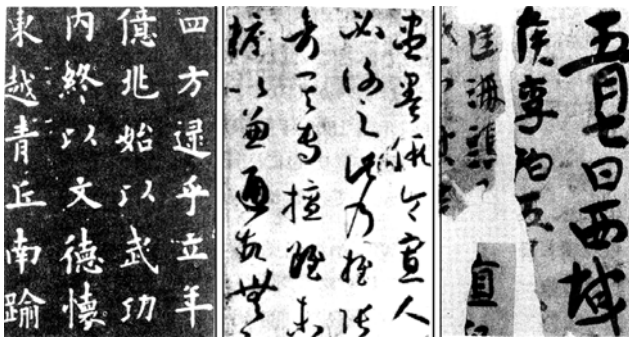
A l'esquerra veiem un exemple de l'escritura del segell, mentre que els caràcters de la imatge dreta són una mostra de l'estil popular.

Durant la dinastia Han anterior (206 aC - 8 dC) es va desenvolupar un estil més angular, d'execució més ràpida i més senzilla que l'estil oficial o del segell petit, i que es feia servir per a l'escritura privada: es tracta de l'**estil popular** (隸書, *li shu* en xinès, *reisho* en japonès). Aquesta transició de l'estil del segell, arcaic i elaborat, a un estil més popular marca el punt de pas de la forma purament pictogràfica dels caràcters a una forma més estilitzada i abstracta.

Més endavant, durant la dinastia Han posterior (25 dC - 220 dC), es va crear un nou estil a partir de l'estil popular que es va anomenar **estil estàndard**

(楷書, *kai shu* en xinès, *kaisho* en japonès), que és la base dels caràcters que encara s'utilitzen avui dia, sobretot per a la lletra impresa. La característica principal d'aquest estil és la senzillesa i l'equilibri dels caràcters.

Finalment, durant els segles v i vi la difusió de l'escritura en paper mitjançant la tinta i el pinzell va resultar en l'estil **semicursiu** (行書, *xing shu* en xinès, *gyōsho* en japonès) i en l'estil **cursiu** (草書, *cao shu* en xinès, *sōsho* en japonès), molt més fluid i basat en l'abreviació o en l'omissió de diversos traços. De fet, l'estil cursiu també s'anomena *estil d'herba* perquè la fluïdesa i l'essència dels traços recorda els brins d'herba. Tant l'estil cursiu com el semicursiu s'utilitzen encara avui dia, tant a la Xina com al Japó, amb finalitats artístiques i decoratives.

D'esquerra a dreta, exemples de l'estil estàndard (*kaisho*), cursiu (*sōsho*) i semicursiu (*gyōsho*)

Abans d'acabar aquest subapartat, podem fer un cop d'ull a la taula comparativa següent, on veurem clarament l'evolució d'un mateix caràcter segons els diferents estils als quals hem fet referència fins ara:

Evolució dels caràcters segons els diversos estils							
Estil/significat	Tortuga	Bronze	Segell	Popular	Estàndard	Semicursiu	Cursiu
Dona							
Ballar							
Mare							
Porta							

2.2. La introducció dels caràcters xinesos al Japó

Després del naixement dels caràcters xinesos i del desenvolupament dels diversos estils que hem vist en el subapartat anterior, ens fixarem en el pas històric següent, és a dir, en el moment en què els caràcters xinesos van entrar al Japó i en la manera com els japonesos els van adaptar a la seva llengua.

El primer que hem de tenir en compte és que quan els caràcters xinesos van entrar al Japó, els japonesos no tenien un sistema d'escriptura propi. Així, doncs, el fet que els japonesos facin servir els caràcters xinesos no és el resultat d'un procés natural i espontani que es va fer a partir de zero, sinó que és el fruit d'un llarg i tortuós procés d'adaptació a l'idioma propi d'un sistema creat per a servir una altra llengua (el xinès). De fet, moltes de les irregularitats que presenta l'ús dels *kanji* al Japó (i per extensió, el sistema d'escriptura japonès) són conseqüència d'aquest procés d'adaptació forçosa d'un sistema d'escriptura aliè a la llengua japonesa.

Pel que sembla, els japonesos van tenir els primers contactes amb l'escriptura des de ben antic, segurament des de mitjan del període Yayoi (300 aC - 300 dC). Els caràcters més antics que s'han trobat en terres japoneses són inscripcions en monedes que daten del segle I dC i en miralls i altres objectes que daten dels segles III i IV. Amb tot, no hi ha cap prova que demostrï que en aquells moments ja s'entengués la funció de l'escriptura, de manera que el més possible és que els caràcters utilitzats fossin simples ornaments que imitaven els que es trobaven en objectes del continent.

Als segles V i VI els intercanvis entre el continent i el Japó es van intensificar, i els japonesos van importar nombrosos elements de la cultura xinesa, entre els quals l'escriptura, via la península de Corea, que feia d'intermediari entre la Xina de la dinastia Han i l'arxipèlag.

La majoria d'estudiosos coincideixen a considerar que la introducció de l'escriptura xinesa al Japó va tenir lloc cap al principi del segle V, de la mà d'un erudit coreà anomenat **Wani** (王仁 , 350-430 ca.).

Wani va ser el precursor d'un seguit d'enviats coreans que van treballar a la cort japonesa com a mestres i com a escribes.

El text més antic que s'ha trobat fins ara al Japó data de l'any 471. Es tracta d'una inscripció formada per 115 caràcters incrustats en or i escrits en una **es-pasa** que va ser trobada l'any 1978 a la ciutat d'**Inariyama**, a la prefectura de Saitama. Els suposats "coreanismes" que presenta el text semblen demostrar

Wani

Wani va ser enviat al Japó pel regne de Paekche per a treballar a la cort de l'emperador Ōjin i ser el tutor personal del príncep. Wani va arribar a l'arxipèlag amb els *Analectes* de Confuci i el *Clàssic dels mil caràcters* (千字文).

que a final del segle v l'escritura encara estava en mans dels escribes coreans, anomenats *fubito* (史).

Inscripcions de l'espasa trobada a Inariyama

Al segle VI la cort japonesa va establir un sistema de professors visitants que ensenyaven diversos aspectes de la cultura xinesa i que van continuar essent enviats pel regne coreà de Paekche. Entre els ensenyaments introduïts en aquesta nova onada destaca el **budisme**, importat l'any 538 o el 552, i acceptat per la cort japonesa l'any 587. El budisme va entrar al Japó en forma de nombrosos textos sagrats per a ser estudiats i, pel que sembla, va ser l'impuls que va desfermar de manera definitiva l'interès dels japonesos per aprendre el sistema d'escritura xinès.

Amb l'acceptació del budisme per la cort, al llarg del segle VII l'escritura xinesa va anar adquirint una importància cada cop més gran en els assumptes estatals, filosòfics i religiosos. Qualsevol persona que estigués relacionada amb aquests temes havia de tenir un coneixement del xinès escrit, i d'aquesta manera escriure va començar a equivaler a escriure xinès. (De fet, fins ben entrat el període modern qualsevol escrit seriós produït al Japó havia de ser escrit en xinès clàssic.) També durant el segle VII es va començar a escriure poesia, si bé es tractava bàsicament d'antologies de poesia xinesa, i no és fins al segle VIII, com veurem en el subapartat següent, que trobem els primers textos escrits en una llengua que no és exclusivament la xinesa.

Prosa i poesia

La prosa xinesa escrita al Japó s'anomena *kanbun* (漢文), mentre que la poesia xinesa s'anomena *kanshi* (漢詩).

2.3. Els primers textos “japonesos”: el *Kojiki*, el *Nihon-shoki* i el *Man'yōshū*

Al període Nara (710 - 794) trobem els tres textos que representen les fonts bàsiques del japonès antic: es tracta del *Kojiki* (古事記, *Crònica dels fets antics*, 712), del *Nihon-shoki* (日本書紀, *Annals del Japó*, 720) i del *Man'yōshū* (万葉集, *Col·lecció de les deu mil fulles*, cap al 759).

Aquests tres textos, cadascun amb les seves peculiaritats, són les mostres més clares de les tensions existents entre la llengua parlada i la llengua escrita, i hi trobem concentrats alguns dels processos bàsics per a adaptar el sistema d'escritura xinesa al japonès.

A l'esquerra, imatge d'una pàgina del *Kojiki*; al centre, el *Nihon-shoki*, i a la dreta el *Man'yōshū*

El *Kojiki*, per exemple, és una obra en vers de temàtica pretesament històrica que narra els mites fundacionals del Japó. Des del punt de vista lingüístic, que és el que ens interessa en aquest mòdul, està escrit en el que s'anomena *hentai kanbun* (変体漢文, 'xinès anòmal') o *waka kanbun* (和化漢文, 'xinès japonitzat'). Com és fàcil imaginar, aquest estil és una barreja de xinès clàssic amb elements gramaticals japonesos com ara l'ordre de les paraules i, el que és més interessant, amb alguns caràcters xinesos utilitzats pel seu valor fonètic, com si es tractés d'un alfabet, i no pas pel seu valor semàntic.

En canvi, el *Nihon-shoki*, que també és una crònica històrica i que va aparèixer només vuit anys més tard, està escrit gairebé íntegrament en xinès clàssic. Les úniques variacions japonitzants que conté es troben en alguns elements del vocabulari (com ara noms propis), així com en les cançons, que estan escrites fonèticament.

Finalment, el *Man'yōshū*, que és l'obra més extensa de les tres, és una antologia poètica que conté més de 4.500 poemes aplegats en vint volums. Com que és un recull de textos de diferents èpoques, les normes d'escritura presenten nombroses incoherències, i els poemes, tots en japonès, poden estar escrits fonèticament, logogràficament o amb una barreja de tots dos sistemes. La característica principal del *Man'yōshū* és justament l'ús de nombrosos caràcters xinesos pel seu valor fonètic, el que s'anomena *man'yōgana* (万葉仮名).

El que passava amb l'ús del *man'yōgana*, que va ser el sistema més seguit durant el segle IX, era que un mateix so podia ser representat per nombrosos caràcters homòfons, i cada escriptor escollia el que considerava més adequat. No cal dir que aquesta solució donava peu a nombroses confusions, ja que no hi havia cap norma que limités els caràcters que podien expressar un so determinat. En un moment intermedí, aquest problema es va intentar solucionar escrivint els caràcters de valor fonètic més petits o una mica separats de la línia principal del text, fins que finalment es va imposar la simplificació i l'estandardització d'aquests caràcters.

El resultat de l'estandardització dels caràcters amb valor fonètic va donar com a resultat l'aparició dels dos sil·labaris que encara s'utilitzen avui dia –el *hiragana* i el *katakana*– al principi del segle X, si bé el *man'yōgana* es va continuar utilitzant fins ben entrada l'època medieval.

2.4. El procés d'adaptació dels caràcters xinesos a la llengua japonesa

Com demostren els tres textos fundacionals del japonès escrit, les tensions entre la llengua japonesa i el sistema d'escriptura xinesa eren evidents i plantejaven nombroses dificultats d'ordre pràctic a qui s'enfrontava amb el repte d'escriure en japonès. De fet, aquestes dificultats emanaven sobretot de les diferències bàsiques existents entre la llengua xinesa (monosil·làbica, tonal i amb poca flexió) i la japonesa (polisil·làbica, no tonal i amb molts elements flexionats, com ara els verbs i els adjectius).

Per tal d'acomodar el sistema d'escriptura xinès a la seva llengua, els japonesos van haver de recórrer a diversos procediments, com per exemple l'adaptació de paraules, la “traducció” de caràcters xinesos i la creació de nous caràcters.

Així doncs, aquests processos es poden resumir en els tres mecanismes següents:

- 1) L'adquisició en japonès de paraules xineses (漢語, *kango*).
- 2) La “traducció” dels caràcters xinesos al japonès, és a dir, amb l'atribució a un caràcter determinat de la paraula japonesa existent d'igual significat o de significat més proper (訓読み, *kun-yomi* o lectura *kun*).
- 3) La creació de nous caràcters creats pels japonesos per l'exigència de la llengua pròpia (国字, *kokuji* o caràcters nacionals).

En el cas de l'adquisició de vocabulari, les paraules entraven al Japó mantenint el significat i la pronunciació xinesos, tot i que amb lleus adaptacions a la fonètica japonesa. Aquest procés és el que va donar lloc al naixement de l'*on-yomi* (音読み) o lectura fonètica. En canvi, en el cas de la “traducció” dels caràcters xinesos al japonès, els caràcters mantenien el significat però se'ls atribuïa la pronunciació de la paraula japonesa que hi corresponia (o que s'hi acostava), cosa que va comportar l'aparició del que avui coneixem com a *kun-yomi* (訓読み). Pel que fa a la creació de nous caràcters, es tracta d'un procés més residual.

Veurem amb més detall la creació de nous caràcters (*kokuji*) en el subapartat 3.7 d'aquest mòdul.

El cas del caràcter 母 ('mare')

Per a il·lustrar aquest doble procés a què eren sotmesos els caràcters xinesos un cop entraven al Japó, ens podem fixar en un caràcter com 母 ('mare'). Els japonesos introduïen el caràcter a la seva llengua a partir de compostos existents en xinès, com ara 母性 (*bosei*, 'maternitat') o 母国 (*bokoku*, 'país natal'). Evidentment, però, en japonès ja existia la paraula *mare* (pronunciat *haha*), de manera que també s'associava aquesta paraula al caràcter xinès que representava la mare (母).

Per tant, en entrar al Japó, un caràcter que en xinès només tenia una lectura passava a tenir-ne, com a mínim, dues, la xinesa i la nativa japonesa. A més a més, al llarg dels segles, alguns caràcters han anat adquirint més *on-yomi* (segons el moment històric i la regió d'origen dels compostos xinesos que entren al Japó) i més *kun-yomi* (segons les diverses paraules japoneses de significat semblant que s'hi hagin associat).

Per acabar, cal assenyalar que l'adaptació de l'escritura amb caràcters xinesos a la llengua japonesa va ser un procés veritablement revolucionari per a la llengua d'acollida. No tan sols en l'àmbit de l'enriquiment lèxic sinó en un nivell estructural més profund, és a dir, en l'àmbit dels mecanismes fonamentals per al funcionament de la llengua. Això és degut, en bona part, al fet que els caràcters xinesos adoptats no eren simples instruments impersonals sinó que van arribar al Japó amb una important càrrega de significat i amb un profund valor cultural. De fet, van ser l'instrument privilegiat per a la introducció de la cultura continental a l'arxipèlag.

Per tant, cal no oblidar que els caràcters xinesos van entrar al Japó juntament amb nombrosos elements de l'esfera cultural xinesa que han configurat el caràcter japonès.

2.5. Del japonès antic al japonès modern

Com hem vist, durant el període Nara (710 - 794) van aparèixer els primers textos en japonès antic.

En el període següent (Heian, 794 - 1185), es van posar les bases per al que es coneix com a **japonès clàssic** gràcies a la creació de poesia autòctona i d'obres de gran valor literari.

Moltes d'aquestes obres van ser escrites per cortesanes, com ara *La història de Genji* (*Genji monogatari*, de Murasaki Shikibu) i el *Llibre del coixí* (*Makura no sōshi*, de Sei Shōnagon). L'estil d'aquestes obres es caracteritza per l'ús d'un japonès "pur", amb nombrosos *hiragana* i pocs caràcters xinesos.

Paral·lelament a l'aparició del japonès clàssic, durant el període Heian els textos oficials van continuar estant escrits en xinès clàssic (*kanbun*), de

manera que totes dues maneres d'escriure coexistien, cadascuna en el seu àmbit.

En els períodes històrics següents (Kamakura, 1185-1333, Muromachi, 1333-1568, i Azuchi-Momoyama, 1568-1600), la clara divisió entre escriptura en xinès i en japonès existent al període Heian es va començar a difuminar, i va aparèixer un sistema d'escriptura híbrid, anomenat *bungo* (文語, literalment 'llengua literària'), que s'allunyava cada cop més de la llengua parlada (口語, *kōgo*, literalment 'llengua oral').

La distància entre la llengua parlada i l'escripta es va fer encara més evident durant el període Edo o Tokugawa (1600-1868), amb el desenvolupament d'una potent cultura popular cada cop més allunyada de les pràctiques cortesanes i dels estudiosos, i ja era abismal al principi del període Meiji (1868-1912), quan l'obertura a l'exterior va desfermar l'intens procés de modernització del Japó.

2.6. Les reformes lingüístiques

Al principi del període Meiji (1868-1912), els problemes de comunicació escrita al Japó a causa de l'ús d'un sistema d'escriptura que durant molts segles havia estat poc depurat i sistematitzat eren importants.

La discussió bàsica sobre la reforma lingüística es va centrar en la creació d'un model de llengua estàndard i es va aglutinar al voltant del moviment *genbun-itchi* (言文一致), que propugnava la unificació de la llengua parlada (*kōgo*) i l'escripta (*bungo*). Com és lògic, un dels temes principals va ser la discussió sobre els caràcters xinesos. Pels volts del 1870 van aparèixer diverses veus advocant per l'abandonament dels *kanji* en favor dels sil·labaris *kana* o de l'alfabet llatí, però aquestes propostes no van tirar endavant i les reformes en el sistema lingüístic es van dur a terme mantenint els *kanji* i els *kana* com a components bàsics.

Les reformes més importants que es van dur a terme a principi del segle xx són la unificació dels *kana* (l'any 1900) i, sobretot, la publicació d'una llista del Ministeri d'Educació que restringia l'ús dels més de 3.000 *kanji* que es feien servir normalment en 1.962 caràcters bàsics (l'any 1923). Aquesta llista va ser acceptada i utilitzada pels diaris més importants.

La derrota del Japó a la Segona Guerra Mundial va crear unes condicions im- millorables per a tirar endavant els canvis propugnats feia anys pels reformistes, partidaris de crear una llengua més eficaç. Evidentment, les forces d'ocupació dels aliats, encapçalades pel general MacArthur, van donar suport

Lectures complementàries

Per a ampliar la informació sobre les reformes lingüístiques dutes a terme al Japó, consulteu les obres següents:

N. Twine (1991). *Language and modern state: The reform of written Japanese*. Londres: Routledge.

N. Gottlieb (1995). *Kanji politics, Language policy and Japanese script*. Londres / Nova York: Kegan Paul International.

a les mesures reformistes. Una primera decisió important va ser l'eliminació del xinès clàssic de l'àmbit administratiu i legal, on era la llengua oficial. La segona mesura adoptada, referent als *kanji*, va ser la publicació de la llista coneguda com a *tōyō kanji* (当用漢字, literalment 'kanji d'ús temporal'), publicada l'any 1946 i que detallava els 1.850 caràcters bàsics que es podien utilitzar en la vida pública. El 1948 apareixia una llista que restringia el nombre de possibles lectures dels *kanji*, i el 1949 es va unificar i simplificar la forma d'alguns caràcters. Poc després es va decidir que dels 1.850 *kanji* de la llista, 881 s'havien d'ensenyar al llarg de l'educació obligatòria (教育漢字, *kyōiku kanji* o 'kanji per a l'ensenyament'). També va aparèixer una llista addicional de 92 *kanji* que es podien fer servir només en noms propis (人名漢字, *jinmei kanji*, 'kanji per a noms de persona'). Finalment, l'última reforma d'aquesta primera tanda va tenir lloc el 1959, quan es va regular l'ús dels okurigana (els *kana* que acompanyen un *kanji* determinat).

Així, l'any 1968 el nombre de *kanji* que calia aprendre al llarg de l'educació obligatòria va augmentar, passant de 881 a 996; l'any 1973 es va augmentar el nombre de lectures aprovades dels *tōyō kanji*.

L'any 1981 va aparèixer una nova llista que substituïa els *tōyō kanji*, anomenada *jōyō kanji* (常用漢字, 'kanji d'ús comú') i que contenia 1.945 caràcters d'ús públic, que encara són vigents avui dia.

Tingueu present...

...que el Ministeri d'Educació japonès té previst reformar la llista oficial de *jōyō kanji* l'any 2010.

3. Tipus de *kanji*

En el primer apartat d'aquest mòdul ja hem vist que, contràriament al que diu la creença popular, la majoria de caràcters xinesos no són ni pictogrames ni ideogrames. És cert que l'origen dels *kanji* és pictogràfic o ideogràfic, i que una part dels que s'utilitzen avui dia es poden incloure dins aquestes dues categories, però en aquest apartat veurem altres tipologies de caràcters que demostraran que la majoria de *kanji* no tenen només valor semàntic sinó també fonètic.

Ja al segle II, quan Xu Shen va recopilar el primer diccionari de caràcters xinesos, es va adonar que els caràcters es podien classificar en diversos tipus segons l'origen que tinguessin. Les **sis categories** que va establir Xu Shen, anomenades *lin shu* a la Xina i *rikusho* al Japó (六書), són les següents:

- 1) els pictogrames,
- 2) els ideogrames simples,
- 3) els ideogrames compostos,
- 4) els caràcters foneticoideogràfics,
- 5) els caràcters derivats, i
- 6) els préstecs fonètics.

A més, cal afegir que en el cas del japonès alguns estudiosos proposen ampliar aquesta classificació amb un setè grup que inclogui els caràcters creats al Japó (*kokuji*).

Abans de passar a veure les diferents tipologies de *kanji*, hem de dir que aquesta categorització, que ha tingut un paper fonamental en la lexicografia de l'Àsia oriental al llarg de molts segles, pot ser objecte d'opinions diverses, i que a vegades un mateix caràcter pot pertànyer a més d'una categoria. A més, les categories també són qüestionables en si mateixes, ja que es basen en criteris diferents: mentre que les quatre primeres fan realment referència a la composició mateixa dels *kanji*, les dues últimes estan relacionades amb l'ús que se'n fa.

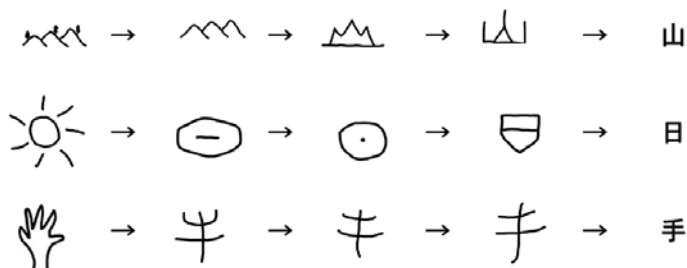
3.1. Els pictogrames

Els pictogrames també s'anomenen *shōkei moji* (象形文字). Bàsicament, són la representació pictòrica d'un objecte físic i, com ja hem dit diverses vegades, es troben en l'origen de l'escritura xinesa.

Xu Shen (許慎, 58-147) és l'autor del primer diccionari de caràcters xinesos, el *Shuowen Jiezi* (說文解字), publicat a la Xina l'any 121.

Alguns exemples de pictogrames fàcilment identificables són els caràcters 山 ('muntanya'), 日 ('sol') i 手 ('mà'). En la figura següent podem veure l'evolució d'aquests tres pictogrames fins a arribar a la forma actual:

Altres pictogrames una mica més estilitzats són 目 ('ull'), 口 ('boca'), 人 ('persona'), 木 ('arbre'), 川 ('riu'), 水 ('aigua'), 火 ('foc'), 門 ('porta'), 馬 ('cavall'), 鳥 ('ocell'), 魚 ('peix'), 牛 ('vaca'), 耳 ('orella'), 女 ('dona') o 月 ('lluna').

3.2. Els ideogrames simples

Els ideogrames simples es coneixen amb el nom de *shiji moji* (指示文字). Bàsicament, són representacions simbòliques d'idees o de conceptes abstractes, normalment força senzills.

Es consideren ideogrames simples els caràcters que representen les idees de 'dalt' (上), 'baix' (下), 'mig' (中) o 'rotació' (回).

Dificultats de classificació

Hi ha una certa confusió pel que fa a la classificació d'alguns *kanji*, que no està clar si s'han de considerar pictogrames o ideogrames simples. Un cas que provoca desacord entre els lexicògrafs és el del caràcter que representa el nombre u (一): la majoria de manuals l'inclouen en la categoria dels ideogrames simples, per bé que semblaria més adequat considerar-lo un pictograma, en la mesura que originàriament representava un dit estirat.

3.3. Els ideogrames compostos

Els ideogrames compostos s'anomenen *kaii moji* (会意文字) i bàsicament són caràcters formats a partir de la combinació de dos o més pictogrames o símbols.

Com que es basen en la suma de significats de *kanji* ja existents, a vegades també reben el nom d'*agregats lògics* o de *compostos associatius*.

Forma part d'aquesta categoria, per exemple, el *kanji* 休, que representa la idea de descans i que és el resultat d'unir el *kanji* de 'persona' (人) amb el d'"arbre" (木). També són ideogrames compostos el *kanji* 森 ('bosc'), format a partir de la suma de tres arbres (木); 男 ('home'), que és la unió de 'camp' (田) i de 'força' (力); 明 ('claror'), que sorgeix de la suma dels pictogrames que representen el sol (日) i la lluna (月); 岩 ('roca'), format a partir de 'muntanya' (山) i 'pedra' (石), o 鳴 ('cant dels ocells'), que es forma afegint una boca (口) al *kanji* d'"ocell" (鳥).

Un ideograma compost format a partir de tres pictogrames és 峠 ('coll de muntanya'), que és la suma de 'muntanya' (山), 'dalt' (上) i 'baix' (下).

3.4. Els caràcters foneticoideogràfics

Els caràcters foneticoideogràfics s'anomenen, en japonès, *keisei moji* (形声文字) i es basen en la combinació d'un element semàntic amb un de fonètic.

Normalment, l'element semàntic indica el significat o el context de la idea representada, mentre que l'element fonètic aporta informació específica sobre la manera com s'ha de pronunciar el *kanji*. De fet, la informació fonètica que conté un caràcter és gairebé sempre la corresponent a la lectura sínica (音読み, *on-yomi*).

La categoria dels caràcters foneticoideogràfics representa entre el 80% i el 90% dels *kanji* existents. Es tracta d'una categoria força complexa i irregular, i sovint és difícil establir si el *kanji* en forma part a causa de la informació semàntica o a causa de la informació fonètica que conté. De fet, a vegades es dona el cas que totes dues coincideixen, com és el cas del *kanji* de 'ceguesa' (盲), que per una banda és la suma dels caràcters 亡 ('mort') i 目 ('ull'), i per l'altra agafa la informació fonètica de l'element 亡, de manera que tant 亡 com 盲 tenen el mateix *on-yomi* (BŌ).

D'entre els exemples que pertanyen a la categoria dels caràcters foneticoideogràfics a causa de la informació semàntica que contenen, podem destacar els *kanji* que presenten el radical 言, que situa el *kanji* en l'àmbit relacionat amb les paraules i el llenguatge. Com podem veure en el quadre que segueix, tots aquests *kanji* representen una idea relacionada amb el camp semàntic de la paraula o la llengua, però tenen una realització fonètica molt diferent.

<i>Kanji</i>	Significat	<i>On-yomi</i>
言	Paraula, parla	GEN / GON
説	Opinió, teoria	SETSU
記	Crònica	KI
語	Paraula, idioma	GO
識	Conèixer, escriure	SHIKI

Pel que fa als *kanji* que s'inclouen dins la categoria dels caràcters foneticoideogràfics a causa de la informació fonètica que conté una de les parts del caràcter, podem posar l'exemple dels que tenen el component 寺 ('temple') a la part dreta, i que normalment es llegeixen JI o SHI. Com podem observar en la taula següent, tot i que el significat dels *kanji* és diferent, tots es llegeixen pràcticament de la mateixa manera.

<i>Kanji</i>	Significat	<i>On-yomi</i>
寺	Temple	JI
時	Temps	JI
持	Tenir a la mà	JI
詩	Poesia	SHI
侍	Samurai	JI

3.5. Els caràcters derivats

Els caràcters derivats es coneixen amb el nom de *tenchū moji* (転注文字). Es tracta d'una categoria força vaga, on s'inclouen els *kanji* que han canviat de significat o de pronunciació a causa de l'ús.

Un exemple típic d'aquesta categoria és el *kanji* 楽, que en japonès té el significat original de 'música' (pronunciat *gaku*) però que també ha adquirit el de 'facilitat' (*raku*) i el de 'diversió' (*tanoshii*). Un altre exemple és el *kanji* 占, que, a més del significat original ('endevinació'), ha agafat el significat d'ocupar' en substitució d'un *kanji* de forma semblant però més complicada.

3.6. Els préstecs fonètics

Els préstecs fonètics s'anomenen, en japonès, *kasha moji* o *kashaku moji* (仮借文字). Aquesta categoria, que a vegades es pot confondre amb l'anterior, inclou bàsicament *kanji* que s'utilitzen només pel seu valor fonètic, sense que el component semàntic hi tingui cap rellevància.

En aquest sentit, es tracta d'un procediment semblant al que va donar origen als dos sil·labaris *kana* (*hiragana* i *katakana*).

Normalment es tracta de *kanji* que representen noms propis estrangers, com ara 亜米利加 (*Amerika*, 'els EUA'), 巴里 (*Pari*, 'París') o 倫敦 (*Rondon*, 'Londres'), o manlleus com 倶楽部 (*kurabu*, 'club').

3.7. Els *kokuji*

A banda d'aquestes sis categories clàssiques, en el cas de la llengua japonesa alguns estudiosos proposen crear-ne una altra que inclogui els ***kanji* creats al Japó**, anomenats *kokuji* (国字, 'caràcters nacionals') o *wasei kanji* (和製漢字, 'kanji fets al Japó').

Alguns exemples d'aquests caràcters de creació japonesa són 峠 (*tōge*, 'coll de muntanya'), 畑 (*hatake*, 'camp'), 辻 (*tsuji*, 'cruïlla'), 匁 (*monme*, antiga mesura de pes equivalent a 3,75 grams), 鰯 (*iwashi*, 'sardina'), 躰 (*shitsuke*, 'disciplina'), 匂 (*nio-i*, 'olor') o 枿 (*waku*, 'marc'). Dels centenars de *kokuji* que existeixen, només una vintena formen part de la llista dels *jōyō kanji* (caràcters d'ús comú). Com és lògic, la majoria només tenen *kun-yomi*, si bé n'hi ha algun, com ara 働 (*hataraku*, 'treballar'), que ha fet el camí invers de la majoria de caràcters i fins i tot ha estat adoptat pels xinesos.

4. L'estudi dels *kanji*

Com és fàcil d'imaginar, l'estudi dels *kanji* no és una tasca senzilla i requereix molta dedicació, ja que comporta aprendre la manera d'escriure'l, el significat o els significats que s'hi associen i les lectures o pronunciacions possibles, que, com hem vist, poden ser múltiples.

En aquest apartat analitzarem alguns dels elements que ens poden ajudar a enfrontar-nos amb el repte que suposa l'estudi d'aquest sistema d'escriptura.

- 1) En primer lloc, ens fixarem en els traços, dels quals veurem els tipus, l'ordre i el nombre.
- 2) Tot seguit farem un cop d'ull als radicals, que són els elements bàsics per a determinar la naturalesa d'un *kanji* i poder-lo buscar al diccionari.
- 3) A continuació veurem amb detall els diferents tipus de lectures i algunes irregularitats que poden presentar.
- 4) I finalment farem un breu repàs de la capacitat morfològica dels *kanji*, que ens donarà algunes pistes sobre com funciona la formació del vocabulari en japonès.

En el subapartat 4.5 trobareu les indicacions per trobar un *kanji* al diccionari.

4.1. Els traços

Els traços són l'element bàsic i irreductible sobre el qual es formen els caràcters xinesos. Si volem arribar a tenir un bon domini dels *kanji*, és gairebé imprescindible conèixer les característiques dels traços i saber distingir els diferents tipus que hi ha, així com l'ordre i el nombre total amb què s'escriu cada *kanji*.

L'amplada dels *kanji*

Un *kanji* ha d'ocupar el mateix espai tant si té un sol traç, com és el cas de 一 ('u'), com si en té vint-i-nou, com és el cas de 鬱 ('tristesia', 'depressió').

4.1.1. Els tipus de traços

Si donem un cop d'ull ràpid als *kanji* que hem vist fins ara, ens adonarem que la majoria estan formats a partir de traços rectes o angulars, i que les formes corbes no apareixen gairebé mai.

De fet, tots els *kanji* existents es poden escriure combinant els **deu traços bàsics** que detallem en la taula següent.

	Traç principal	Exemples
1. Una línia horitzontal (<i>yokosen</i>)	一	一字正
2. Una línia vertical (<i>tatesen</i>)	丨	十中下
3. Una línia diagonal (<i>nanamesen</i>)	ノ 八 八	人 左 大
4. Un punt (<i>ten</i>)	丶 丶 丶 丶	点 火 堂
5. Un traç que inclou una línia diagonal i un ganxo o canvi de direcció (<i>nanamekagi</i>)	フ ㄣ ㄣ ㄥ	力 安 水
6. Un traç corbat i acabat en ganxo (<i>tekagi</i>)	丿 丿	手 式 子
7. Un traç formant angle (<i>kakukagi</i>)	ㄟ ㄟ ㄟ	四 出 門

	Traç principal	Exemples
8. Un traç formant angle i acabat amb un ganxo cap amunt (<i>ahiru</i>)		
9. El traç que equival al hiragana 'ku' (く) (<i>kunoji</i>)		
10. Un traç en forma d'ham (<i>tsuribari</i>)		

D'altra banda, hi ha tres maneres diferents d'acabar un traç:

	Traç aïllat	Exemple
1. Aturant-se (<i>tome</i>): el pinzell o el bolígraf no s'aixeca fins que el traç està acabat.		
2. Escombrant (<i>harau</i>): el pinzell o el bolígraf es comença a aixecar abans que el caràcter estigui acabat, de manera que el final del traç quedi més prim o més gruixut.		
3. En ganxo (<i>haneru</i>): al final del traç, s'aixeca el pinzell o el bolígraf en sec, formant una diagonal, de manera que el ganxo quedi més fi que la resta de traços.		

4.1.2. L'ordre i el nombre de traços

Encara que al principi ens sembli carregós i superflu, aprendre l'ordre correcte dels traços amb què s'escriu un *kanji* és molt important. Seguir l'ordre estàndard dels traços ens ajudarà a escriure els *kanji* més de pressa i més fàcilment, i també a representar-los amb la forma i les proporcions adequades. A més, saber l'ordre dels traços també ens permetrà memoritzar els caràcters amb més facilitat, distingir els elements que els conformen (com ara el radical) i saber comptar el nombre de traços de què consten per poder-los buscar en el diccionari.

L'ordre dels traços

L'ordre dels traços no és arbitrari, sinó el resultat de molts segles d'experiència, i si al principi fem un esforç per aprendre'l i sistematitzar-lo ens pot ser de gran ajuda a l'hora d'avançar en l'estudi i abordar els *kanji* més complicats.

A vegades equivocar-se en un sol traç o en la relació entre dos traços pot representar un error molt greu. Per a entendre-ho, només cal observar les sèries de *kanji* següents, que tot i ser molt similars tenen significats i lectures molt diferents:

大 Gran	太 Gras	犬 Gos	万 Deu mil	方 Persona
目 Ull	貝 Petxina	見 Mirar	東 Est	車 Cotxe
刀 Espasa	力 Força	刃 Tall, fulla	土 Terra	士 Samurai

Tot seguit apuntem els **nou principis bàsics** que cal respectar per a escriure els *kanji* amb l'ordre de traços correcte.

1) S'escriu de dalt a baix:

三 Tres	一	二	三		
言 Paraula	讠	言	言	言	言

2) S'escriu d'esquerra a dreta:

州 Província	丩	州	州	州	州
行 Anar	彳	行	行	行	行

3) Els traços horitzontals van abans que els verticals:

本 Llibre	一	十	才	木	本
土 Terra	一	十	土		

4) En alguns casos, els traços verticals precedeixen els horitzontals:

王 Rei	一	丅	𠄎	王	
田 Camp	丨	凵	𠄎	田	田

5) Primer s'escriu el centre, i després la dreta i l'esquerra:

小 Petit	丨	小	小		
水 Aigua	丨	才	才	水	

6) El marc exterior es fa primer, però la línia de sota no es fa fins al final:

国 País	丨	凵	国	国	国
日 Sol, dia	丨	凵	日	日	

7) Els traços diagonals de dreta a esquerra van abans que els traços diagonals d'esquerra a dreta:

人 Persona	ノ	人			
父 Pare	ノ	ハ	父	父	

8) La línia central vertical s'escriu al final:

中 Mig, centre	丨	冂	口	中	
車 Cotxe	一	𠃉	𠃉	𠃉	車

9) Els traços que tallen horitzontalment un *kanji* s'escriuen al final:

女 Dona	レ	女	女		
子 Nen	フ	了	子		

4.2. Els radicals

Tot i que alguns dels *kanji* més senzills, com ara els pictogrames i els ideogrames simples que hem vist més amunt, són bàsicament una sola unitat, la majoria de *kanji* consten de diversos elements. Si ens hi fixem, veurem que alguns d'aquests elements apareixen repetidament i es combinen amb altres per a crear caràcters diferents. Si observem els caràcters següents, per exemple, ens adonarem que hi ha un element situat a l'esquerra que és comú a tots:

湾 Badia	淚 Llàgrima	波 Ona	海 Mar	汽 Vapor	沈 Enfonsar
泳 Nedar	洗 Rentar	港 Port	滑 Llis	沸 Bullir	沼 Estany

L'element 氵 que es repeteix en tots aquests caràcters és el que s'anomena *radical*.

El **radical** (部首, *bushu*) serveix per a indicar la naturalesa general (semàntica o fonètica) del *kanji*.

En aquest cas, i tal com es veu amb els significats que hi ha a sota de cada caràcter, es tracta d'una indicació semàntica que situa els *kanji* en qüestió en el camp semàntic de l'aigua. De fet, el radical 氵 és la forma simplificada del *kanji* 水 ("aigua").

El sistema de radicals

El sistema de radicals va ser introduït per primer cop fa prop de 2.000 anys, en el famós *Shuowen Jiezi* (說文解字), de Xu Shen, on els caràcters es classificaven en 540 categories. L'any 1717, a la Xina es va publicar un extens diccionari de caràcters titulat 康熙字典 (*Kangxi zidian* en xinès, *Kōki jiten* en japonès) que reduïa el nombre de radicals a 214. Aquesta classificació ha servit de model per a tots els diccionaris posteriors, i el sistema de radicals encara és el més utilitzat avui dia.

Per a aprendre com es busca un kanji mitjançant els radicals, vegeu el subapartat 4.5 d'aquest mòdul.

Hi ha un total de **214 radicals** i, per bé que no cal memoritzar-los tots, sí que és important saber-los identificar perquè ens ajudaran a l'hora de buscar els *kanji* en el diccionari. De fet, la majoria de diccionaris organitzen les entrades en primer lloc segons els radicals, i seguidament segons el nombre de traços total del *kanji*.

Segons la posició que ocupen en un *kanji*, els radicals es poden classificar en set grups.

1) Radicals a l'esquerra (偏 *hen*, 冫)

Radical	Kanji d'origen	Significat	Exemples de kanji
亻	人	Persona	休 体 使 例
女	女	Dona	好 妨 姻 妙
土	土	Terra	坑 坂 場
扌	手	Mà	扌 捨 持 扌
忄	心	Cor	忙 情 悔 憎
日	日	Dia, sol	明 昭 昨 映
月	月	Mes, lluna	豚 肺 腿 胸
木	木	Arbre	机 梅 板 杉

2) Radicals a la dreta (旁 *tsukuri*, 冫)

Radical	Kanji d'origen	Significat	Exemples de kanji
刂	刀	Espasa	别 副 剂 制
阝		Poble, país	郊 部 都 郎
頁		Cara, cap	顺 顶 头 颜
隹	鳥	Ocell	雄 雉 雅 离

3) Radicals a la part superior (冠 *kanmuri*, 冫)

Radical	Kanji d'origen	Significat	Exemples de kanji
宀		Casa, aixopluc	家 宝 宫 密
竹	竹	Bambú	笑 竿 管 箱
艹		Herba	芝 菊 菜 葉
雨	雨	Pluja	雪 雲 霜 雷

4) Radicals a la part inferior (脚 *ashi*, 冂)

Radical	Kanji d'origen	Significat	Exemples de kanji
灬		Foc, cremar	熱 点 煮 然
皿	皿	Plat	監 盛 益 盆
儿		Cames	見 兄 光 先
心	心	Cor	念 思 想 急

5) Radicals que envolten el kanji (構 *kamae*, 囗, 冂, 冂, 凵 o 凵)

Radical	Kanji d'origen	Significat	Exemples de kanji
囗		Frontera, tancament	国 因 四 囗
門		Porta	閉 開 聞 間
凵		Capsa, recipient	匠 匹 区 医
冂		Porta	冂 内 冊 再

6) Radicals que “pengen” de dalt (垂 *tare*, 冂). Només hi ha els quatre que apareixen en la taula següent:

Radical	Kanji d'origen	Significat	Exemples de kanji
宀		Sostre	宀 店 座 庭
疒		Malaltia	病 疲 療 痛
厂		Penya-segat	厚 原 厘 厄
尸		Bandera, tendal	居 局 屈 尺

7) Radicals en forma de ela (繞 *nyō*, 辶). Només hi ha els quatre que apareixen en la taula següent:

Radical	Kanji d'origen	Significat	Exemples de kanji
辶		Camí	道 近 送 透
廴		Estirar	建 廷 延
走	走	Córrer	起 趣 超 赴
鬼	鬼	Dimoni	魅

4.3. Les lectures

Ara que ja hem vist algunes de les característiques principals dels *kanji*, passarem a parlar de les lectures. Com ja hem avançat, dins el sistema d'escritura japonès els *kanji*:

Per a recordar què és un *kanji* vegeu el subapartat 1.1 d'aquest mòdul.

1) s'han d'utilitzar en **combinació amb els kana** (sobretot els *hiragana*), en el que es coneix com a *okurigana*.

2) poden tenir dos tipus de lectures, l'*on-yomi* i el *kun-yomi*.

Si ens fixem en la **combinació dels kanji amb els hiragana**, veurem que quan es tracta d'escriure paraules d'origen xinès (normalment compostos) els *kanji* s'utilitzen sols, i els *hiragana* només s'hi afegeixen en forma de partícules independents per a donar la informació gramatical de la frase. Quan cal escriure paraules d'origen japonès, en canvi, els *kanji* poden anar o sols o acompanyats de *hiragana*. En aquests casos, el *kanji* és l'arrel de la paraula, mentre que els *hiragana* que l'acompanyen (anomenats *okurigana*) n'indiquen la flexió.

Vegeu el que passa, per exemple, amb el caràcter 見 ('mirar'). D'una banda, el podem trobar en compostos d'origen xinès, on els caràcters funcionen sols, sense necessitat d'*okurigana*, com és el cas de 見学 ('visita d'estudis'), 見物 ('turisme') o 意見 ('opinió'). D'altra banda, però, també el podem trobar fent referència al verb *mirar*, i en aquest cas anirà acompanyat d'*okurigana* que ens donaran la flexió de l'arrel de la paraula, expressada en *kanji*. Així, podem trobar combinacions com 見る ('infinitiu'), 見ない ('infinitiu negatiu'), 見なさい ('imperatiu') o 見える ('potencial').

Com que, tal com hem vist més amunt, els *kanji* es poden fer servir per a escriure tant paraules d'origen xinès com paraules japoneses, les pronunciacions que se'ls poden assignar es poden classificar en dos grups bàsics:

1) la imitació o aproximació japonesa del so de la síl·laba xinesa original, anomenada **lectura on** o *on-yomi* (音読み, literalment 'lectura fonètica'), i

2) la pronunciació de la paraula japonesa que equival/tradueix el significat del caràcter, anomenada **lectura kun** o *kun-yomi* (訓読み, literalment 'lectura per a interpretar el significat').

En l'ús actual de la llengua japonesa, la norma bàsica de lectura diu que quan ens trobem amb un compost de dos *kanji* o més els hem de llegir en *on-yomi*, mentre que si un *kanji* apareix tot sol o combinat amb *okurigana*, s'ha de llegir en *kun-yomi*.

Transcripció de l'*on-yomi* i el *kun-yomi*

Segons una convenció gràfica adoptada per tots els diccionaris i els manuals d'aprenentatge de *kanji*, quan s'ha de transcriure un *on-yomi* a l'alfabet es fa escrivint-lo amb lletres majúscules, mentre que quan es transcriu un *kun-yomi* es fa amb minúscules. Per tant, les lectures del caràcter 見, es transcriuran KEN i mi-.

Així, si reprenem els exemples de més amunt, veurem que el caràcter 見 ('mirar') es llegeix *KEN* en *on-yomi* i *mi* en *kun-yomi*. Per tant, en els compostos d'origen xinès es llegirà *KEN* (見学, *KEN-GAKU*; 見物, *KEN-BUTSU*; 意見, *I-KEN*), mentre que en les paraules d'origen japonès es llegirà *mi* (見る, *mi-ru*; 見ない, *mi-nai*; 見なさい, *mi-nasai*; 見える, *mi-eru*).

Aquest principi, però, és molt general, i es complica per la varietat d'*on-yomi* i de *kun-yomi* que es poden haver acumulat en un mateix *kanji* al llarg dels segles, així com per les excepcions i les irregularitats.

4.3.1. L'*on-yomi*

En el moment d'entrar al Japó procedents de la Xina, els caràcters sovint portaven associades algunes lectures originals, algunes de les quals (amb petites variacions) van arrelar en la llengua japonesa i encara s'utilitzen avui dia: són les *on-yomi*.

Vegeu la introducció dels caràcters xinesos al Japó en el subapartat 2.2 d'aquest mòdul.

Un *kanji* pot tenir diversos *on-yomi*, segons el moment històric en què va ser introduït al Japó i segons la seva regió d'origen. Els quatre tipus possibles d'*on-yomi* existents són:

- **Go-on (呉音)** o **lectures Wu**: són les lectures originàries de la zona baixa del riu Yangtze, a prop de Shangai. Van ser les primeres a introduir-se al Japó, entre els segles VI i VII, quan el sistema d'escritura xinès va entrar amb força a l'arxipèlag juntament amb el budisme. El primer recull més antic de poesia que s'ha trobat al Japó (el *Man'yōshū*), així com altres obres escrites al llarg del segle VIII, es basen majoritàriament en aquestes pronunciacions. Actualment, aquestes lectures són presents, sobretot, en paraules relacionades amb el budisme japonès.
- **Kan-on (漢音)** o **lectures Han**: són lectures que van entrar al Japó en una segona onada, durant els segles VII i VIII, i que es basen en les pronunciacions xineses de les dinasties Tang i Sui, al nord-oest de la Xina. Són les pronunciacions més freqüents avui dia.
- **Tō-on (唐音)** o **lectures Tang**: aquestes lectures van entrar al Japó entre els segles XIII i XVI, i són les més properes a les del xinès modern. Tot i així, es troben en un nombre limitat de paraules (bàsicament en termes tècnics i en manlleus xinesos), ja que la llengua japonesa no les va assimilar tan bé com les pronunciacions anteriors.
- **Kan'yō-on (慣用音)** o **lectures populars**: són les lectures que es van desenvolupar a partir de pronunciacions errònies i que van acabar essent acceptades per l'ús general.

Tot i que no tots els caràcters tenen els quatre tipus d'*on-yomi* possibles, n'hi ha força que en tenen dos o més, com és el cas dels que apareixen en la taula següent:

<i>Kanji</i>	Significat	<i>Go-on</i>	<i>Kan-on</i>	<i>Tō-on</i>	<i>Kan'yō-on</i>
行	Anar	GYŌ	KŌ	AN	--
珠	Perla	SHU	SHU	JU	ZU
明	Claror	MYŌ	MEI	MIN	--
杏	Albercoc	GYŌ	KŌ	AN	KYŌ

4.3.2. El *kun-yomi*

El *kun-yomi* o 'lectura nativa' és la lectura que es basa en la paraula japonesa ja existent en el moment en què es va adoptar el *kanji*.

El *kun-yomi* segueix estrictament el patró (consonant) + vocal de les paraules japoneses. La majoria de noms i adjectius en *kun-yomi* tenen dues o tres síl·labes, mentre que els verbs en tenen una o dues i van seguits d'alguna altra síl·laba de flexió, expressada en *hiragana* (*okurigana*).

Com que els *kun-yomi* són traduccions del significat d'un caràcter al japonès, i com que sovint hi ha diverses capes de significat depenent del context o de si el caràcter es fa servir com a nom, com a verb o com adjectiu, a vegades passa que al llarg dels segles s'han anat associant diverses paraules japoneses amb un mateix caràcter. Per esmentar alguns exemples extrems, ens podem fixar en els *kanji* 生 ('néixer, viure') i 上 ('damunt'), que tenen deu *kun-yomi* (a més de dos *on-yomi*), o en el caràcter 下 ('sota'), que té onze *kun-yomi* (i dos *on-yomi*).

<i>Kanji</i>	Significat	<i>On-yomi</i>	<i>Kun-yomi</i>
上	Damunt	JŌ, SHŌ	ue, uwa, kami, a-geru, a-garu, nobo-ru, nobo-su, nobu-seru, tatematsu-ru, hotori
生	Néixer, viure, créixer, cru	SEI, SHŌ	i-kiru, i-kasu, i-keru, u-mu, u-mareru, o-u, ha-eru, ha-yasu, ki, nama
下	Sota	KA, GE	shita, shimo, moto, sa-garu, sa-geru, kuda-ru, kuda-su, kuda-saru, o-riru, o-rosu, hikui

També passa el cas contrari al que acabem de veure, és a dir, que una sola paraula japonesa (per tant, en *kun-yomi*) tingui diversos caràcters assignats. Quan això passa, s'aplica un caràcter diferent a cada matís de la paraula en qüestió. Un exemple d'aquest fenomen és l'adjectiu *hayai*, que s'escriu amb el kanji 早 quan vol dir 'aviat' i amb el caràcter 速 quan vol dir 'ràpid'. Passa el mateix amb el cas del verb *naosu*, que s'ha d'escriure amb el caràcter 直 per a fer referència a 'reparar' o 'corregir', i amb el caràcter 治 quan ens volem referir a 'curar'.

4.3.3. Les lectures irregulars

Com hem vist, la regla bàsica per a llegir els kanji en japonès és aplicar l'*on-yomi* quan es tracta de paraules compostes, i el *kun-yomi* quan es tracta de paraules amb un sol kanji. Ara bé, com tota regla, té excepcions, i hem d'avisar que no són pas poques:

1) La primera de les irregularitats que afecten la lectura dels kanji és el cas dels anomenats *jūbako* (重箱), que són compostos en què el primer kanji s'ha de llegir en *on-yomi* i el segon en *kun-yomi*. Són casos de *jūbako* els compostos 毎朝 (*MAI-asa*, 'cada matí'), 本箱 (*HON-bako*, 'prestatgeria') o 職場 (*SHOKU-ba*, 'lloc de treball').

2) La segona irregularitat és el cas dels *yutō* (湯桶). A la inversa del que passa amb els *jūbako*, en aquests compostos s'ha de llegir el primer kanji en *kun-yomi* i el segon en *on-yomi*. Vegem-ne algun exemple: 見本 (*mi-HON*, 'producte de mostra'), 荷物 (*ni-MOTSU*, 'equipatge') o 場所 (*ba-SHO*, 'lloc').

3) Una altra irregularitat que ens podem trobar en les lectures dels compostos és el cas dels anomenats *ateji* (当て字). Es tracta de paraules en què els caràcters s'han triat purament pel seu valor fonètic. La majoria d'*ateji* corresponen a topònims estrangers: 亜細亜 (*Ajia*, 'Àsia'), 印度 (*Indo*, 'Índia'), 亜米利加 (*Amerika*, 'els EUA'), 英吉利 (*Igirisu*, 'el Regne Unit'), 仏蘭西 (*Furansu*, 'França'), 羅馬 (*Rōma*, 'Roma'), 巴里 (*Pari*, 'París') o 倫敦 (*Rondon*, 'Londres'). També trobem *ateji* en paraules manllevades d'altres llengües, com ara 護謨 (*gomu*, 'goma'), 瓦斯 (*gasu*, 'gas'), 倶楽部 (*kurabu*, 'club'), 天麩羅 (*tempura*, 'tempura') o 珈琲 (*kōhii*, 'café'). Amb tot, cal dir que molts d'aquests *ateji* han anat caient en desús i la paraula a què feien referència s'ha acabat escrivint fonèticament (en *katakana*).

4) Un altre cas de lectura irregular dels compostos és el que es consideren **lectures especials** (o *jukujikun*, 熟字訓), en què el compost s'ha de llegir com una paraula completa i independent, la pronúncia de la qual no té cap relació amb les possibles lectures que tinguin els kanji per separat. És el cas de paraules com 大人 ('adult'), format pels kanji 大 ('gran'), normalment pronunciat *DAI* o *ōkii*, i 人 ('persona'), normalment pronunciat *JIN* o *hito*,

però que junts s'han de llegir *otona*. Altres exemples de compostos que s'han de llegir amb lectures especials són 梅雨 (*tsuyu*, 'temporada de pluges'), 今日 (*kyō*, 'avui'), 明日 (*asu*, 'demà'), 二十日 (*hatsuka*, 'dia vint') o 二十 (*hatachi*, 'vint anys').

Amb les circumstàncies que acabem de veure, és fàcil imaginar que llegir correctament en japonès (és a dir, saber a quina paraula es refereix un caràcter o un grup de caràcters) depèn bàsicament de la memorització i de la capacitat de reconèixer el context, si bé les partícules gramaticals i els sufixos escrits en *kana* sovint donen pistes importants.

4.4. La capacitat morfològica dels *kanji*

Tal com hem discutit al llarg del mòdul, no tots els *kanji* són pictogrames o ideogrames, si bé és evident que tampoc són signes purament alfabètics. La majoria de *kanji* tenen almenys una part que transmet algun tipus d'informació semàntica, i això els converteix en un mitjà força adequat per a la creació de vocabulari i per a un cert grau de transparència semàntica.

Així, doncs, a partir de la combinació d'uns quants centenars de *kanji* es poden obtenir un nombre gairebé infinit de paraules compostes. Per exemple, a partir del *kanji* 電 ('llamp, electricitat'), ha estat possible crear compostos com 電車 ('electricitat + cotxe = tren'), 電話 ('electricitat + parlar = telèfon'), 電気 ('electricitat + esperit = llum elèctric') o 電報 ('electricitat + informar = telegrama').

A més d'aquesta capacitat de crear vocabulari amb una certa facilitat, alguns *kanji* combinats mantenen una transparència semàntica que no existeix en les llengües que s'escriuen alfabèticament. Fixem-nos, per exemple, en aquests tres compostos:

Compost	Significat compost	Pronunciació	Significat
恐水病	por + aigua + malaltia	kyō-sui-byō	Hidrofòbia
水族館	aigua + grup + edifici	sui-zoku-kan	Aquari
水車	aigua + cotxe / roda	mizu-guruma	Molí d'aigua

Malgrat les diferents pronunciacions, la presència del *kanji* 水 en totes tres proporciona un element visual que immediatament les emparenta als ulls dels usuaris japonesos. Els usuaris d'una llengua alfabètica, en canvi, han de tenir un nivell cultural força elevat per saber que *hidro-* (grec), *aqua-* (llatí) i *aigua* (o *water*, *wasser*, etc.) fan referència al mateix concepte.

A més a més, hi ha molts casos en què el que sembla “prometre” un *kanji* a simple vista i el que acaba “oferint” és ben diferent, de manera que la pretesa transparència semàntica té un abast més aviat limitat.

Un dels exemples més famosos és potser el del compost 手紙. Si agafem els *kanji* per separat, veiem que està format per 手 (‘mà’) i 紙 (‘paper’), però segurament ningú no sabria explicar per què en japonès el compost vol dir ‘carta’ i en xinès... ‘paper higiènic’. De la mateixa manera, és difícil trobar alguna raó per la qual el compost 切手, format per 切 (‘tallar’) i 手 (‘mà’), vol dir ‘segell’ i no pas ‘manc’.

4.5. Com es troba un *kanji* al diccionari

Si volem aprendre japonès, a banda d'un bon diccionari bilingüe haurem de tenir un diccionari de *kanji*, on trobarem el significat bàsic, les diferents lectures i els compostos que es formen amb un *kanji* determinat. Segons quins diccionaris, també ofereixen informació etimològica i detallen l'ordre de traços del *kanji* que busquem.

Tant en els diccionaris de *kanji* monolingües (漢和辞典, *kanwajiten*), com en els diccionaris de *kanji* bilingües (normalment japonès-anglès, 漢英辞典, *kan'eijiten*), els *kanji* s'ordenen segons el radical que tenen i, dins el grup de *kanji* que comparteixen un mateix radical, segons el nombre de traços.

A l'hora de buscar un *kanji*, no el buscarem directament al cos principal del diccionari, sinó que haurem de recórrer a les pàgines finals del diccionari, on hi ha els índexs i on triarem a partir de quina informació volem fer la cerca.

Els índexs que trobarem al final del diccionari solen ser tres:

- 1) l'índex de radicals, que farem servir si sabem (o intuïm) quin és el radical d'un *kanji* però no en sabem la lectura;
- 2) l'índex de traços, que utilitzarem si no podem identificar el radical i no sabem cap lectura del *kanji* que busquem, i
- 3) l'índex de lectures, al qual recorrerem si sabem algun *on-yomi* o *kun-yomi* del *kanji*.

Exemple pràctic de cerca d'un *kanji* en el diccionari

Vegem un exemple pràctic sobre com s'utilitza cada índex. Per a fer-ho, agafarem el caràcter 読 (‘llegir’).

1) Si mirem l'índex de radicals:

a) Identificarem el radical (en aquest cas, la part esquerra: 言) i en comptarem els traços. Són set.

b) Buscarem els radicals de set traços. Veurem que n'hi ha molts (見, 角, 谷, etc.), però hi trobarem 言 i anirem a la pàgina que ens indiquin.

c) Comptarem els traços de la resta del *kanji* que busquem. La part dreta (売) també té set traços.

d) Els *kanji* que comparteixen el mateix radical estan ordenats segons el nombre de traços de la part restant del *kanji*. Per tant, trobarem 読 entre els *kanji* que tenen el radical 言 més set traços.

2) Si fem servir l'índex de traços:

a) Comptarem el nombre total de traços que té el *kanji* que busquem (読). En aquest cas són catorze. Per tant, buscarem el *kanji* entre la llista de *kanji* que tenen catorze traços.

b) En aquesta llista, els *kanji* apareixen ordenats pel nombre de traços del radical (set). Per tant, trobarem 読 en la secció dels *kanji* de catorze traços i radical 言 (set), i anirem a la pàgina que aparegui al costat del *kanji*.

3) Finalment, si fem la cerca mirant l'índex de lectures:

a) En aquest índex, les lectures dels *kanji* poden estar ordenades segons l'ordre dels *kana* (a-i-u-e-o, ka-ki-ku-ke-ko, etc.) o segons l'ordre alfabètic. Segons la convenció que hem vist més amunt, els *on-yomi* apareixen en majúscules, mentre que els *kun-yomi* estan escrits en minúscules. L'*on-yomi* de 読 és DOKU, de manera que al costat de la lectura DOKU veurem tots els *kanji* amb aquesta lectura ordenats per traços. Farem el mateix si sabem el *kun-yomi* (que és *yomi*-).

Buscar un *kanji* sabent-ne alguna lectura és, de fet, la manera més senzilla de trobar-lo, però no sempre tindrem aquesta sort i a vegades haurem de recórrer als primers mètodes.

Alguns diccionaris molt utilitzats pels estudiants de japonès estrangers, com ara el Nelson i el Halpern, presenten algun sistema de classificació lleugerament diferent per a (suposadament) facilitar la cerca dels *kanji*. El Nelson, per exemple, inclou unes taules on s'adjudica un nombre a cada radical, i a partir d'aquest nombre la cerca és més ràpida. El Halpern, per la seva banda, inclou una innovació consistent a classificar els *kanji* segons el primer traç amb què s'escriuen.

Una altra opció interessant és la que ofereixen els diccionaris electrònics. Per a utilitzar-los també és necessari saber deduir la informació sobre el radical, el nombre de traços o les lectures, però presenten l'avantatge de ser molt més lleugers que els seus equivalents de paper. A més, si ens equivoquem, en lloc de passar pàgines i més pàgines, només haurem de prémer uns quants botons.

Resum

En aquest mòdul hem fet un repàs de les característiques dels caràcters xinesos o *kanji* (tal com es coneixen al Japó) que s'utilitzen en el complicat sistema d'escritura japonès.

En el primer apartat hem desfet possibles malentesos sobre la naturalesa pictogràfica o ideogràfica dels *kanji*. Si bé alguns dels *kanji* en ús avui dia són efectivament pictogrames o ideogrames, la majoria s'han format seguint altres processos que els allunyen d'aquesta naturalesa.

En el segon apartat hem vist amb detall el naixement i l'evolució dels caràcters xinesos a la Xina i, el que és més rellevant per a aquest mòdul, com es va produir la seva introducció al Japó. També ens hem aturat a analitzar el procés d'adaptació que va caldre perquè un sistema d'escritura aliè funcionés aplicat a una llengua per a la qual no havia estat pensat ni desenvolupat.

En el tercer apartat hem analitzat les diferents tipologies de *kanji*, des dels més senzills i bàsics (pictogrames i ideogrames) fins als més complicats i irregulars.

Finalment, en el quart apartat hem intentat descompondre els *kanji* en elements que ens serviran a l'hora d'emprendre'n l'estudi. Així, ens hem adonat de la importància de saber fer i comptar els traços correctament; hem vist la funció dels radicals, i hem repassat els dos tipus de lectures que pot tenir un mateix *kanji*. Per acabar, hem vist un cas pràctic sobre com es busca un *kanji* al diccionari.

Bibliografia

- Coulmas, F.** (1989). *The writing systems of the world*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Gottlieb, N.** (1995). *Kanji politics, language policy and Japanese script*. Londres / Nova York: Kegan Paul International.
- Habein, Y. S.** (1984). *The history of the Japanese written language*. Tokyo: University of Tokyo Press.
- Hannas, W. C.** (1997). *Asia's orthographic dilemma*. Honolulu: University of Hawai'i Press.
- Kindaichi, H.** (1978). *The Japanese language*. Tokyo: Charles E. Tuttle.
- Miller, R. A.** (1967). *The Japanese language*. Chicago/Londres: The University of Chicago Press.
- Miller, R. A.** (1982). *Japan's modern myth. The language and beyond*. Nova York / Tokyo: Weatherhill.
- Takeuchi, L.** (1999). *The structure and history of Japanese: from Yamatokotoba to Nihongo*. Londres: Longman Linguistics Library.
- Taylor, I.; Taylor, M. M.** (1995). *Writing and literacy in China, Korea and Japan*. Amsterdam: John Benjamins.
- Twine, N.** (1991). *Language and modern state: The reform of written Japanese*. Londres: Routledge.

Diccionaris

- Halpern, J.** (1999). *The Kodansha kanji learner's dictionary*. Tokyo: Kodansha.
- Nelson, A. N.** (1997). *The new Nelson, Japanese-English character dictionary*. Londres: Charles E. Tuttle Company, Inc.
- Spahn, M.; Hadamitzky, W.** (1989). *Japanese character dictionary*. Tokyo: Nichigai.

Webs per a aprendre *kanji*

- <http://www.dartmouth.edu/~kanji/>
- <http://www.jlpt-kanji.com/>
- <http://kanjialive.lib.uchicago.edu/main.php?page=overview&lang=en>
- <http://www.speedanki.com/>
- <http://www.csse.monash.edu.au/~jwb/wwwjdic.html>
- <http://www.realkanji.com/>
- <http://kanji-a-day.com/index.php>